

12

2019

ISSN-0207-4710

GÖYƏRÇİN

OH-HOHO

(Macar nağılı)

Bir kasıb kişinin gözünün ağı-qarası kiçik bir oğlu var idi. Onlar o qədər kasıb idilər ki, ac-yalavac yaşayırdılar.

Oğlan böyüyüb yaşa dolanda, həyatı anlayanda atasına dedi:

-Atacan, mən dünyanı gəzib dolaşmaq, özümə iş tapmaq istəyirəm.

-Ay oğul, sən hələ balacasan, işləyən vaxtın deyil - ata narahatlıqla söylədi.

-Eybi yoxdu, atacan, nə qədər bacarsam, o qədər də qazanaram.

Ata çar-naçar razılaşmalı oldu:

-Nə deyirəm, ay oğul, sənə yaxşı yol!

Anası əlinə keçəndən bişirib oğlunun çantasına doldurdu. Oğlan valideynləri ilə vidalaşib yola düzəldi.

Oğlan az getdi, üz getdi, dərə-təpə düz getdi, axırda bir bulağın yanına gəlib çıxdı. Bulağın yanında əyləşib, çantasını açdı, içindəki kökəni çıxarıb yarisini yedi, yarisini isə ehtiyat saxladı. Bulağın suyundan içəndə hiss elədi ki, acdı. Ah çəkib mənasını özü də bilmədiyi bu sözləri dedi:

-Oh-Hoho!

Oğlan bu sözü söyləyən kimi bulağın içindən uzun saqqalı, balaca bir adam çıxıb dedi:

-Ay oğul, sən məni çağırırdın, de görüm nə istəyirsən?

Oğlan təəccübləndi:

-Yox, atacan, mən səni çağırırdım. Heç ağılıma da gəlməzdi ki, bulağın içində adam yaşayır.

Saqqallı adam hirsələndi:

-Necə yeni məni çağırمامısan? Sən mənim adımı çəkdin, Oh-Hoho dedin!

-Yox, həqiqətən, mən heç kəsi çağırmadım. Ac olduğum üçün elə səs çıxardım.

-Yaxşı, de görüm kimsən, hardan gəlib hara gedirsən?

-Mən özümə iş axtarıram.

-Doğrudur, mənə işçi lazım deyil, ancaq istəsən mənimlə gedə bilərsən. Ancaq bəri başdan xəbərdar eləyirəm ki, sənə gördüyün işlər üçün zəhmət haqqı ödəməyəcəm. Ancaq qismətinə nə çıxsa, o sənindir.

Oğlan çar-naçar razılaşdı. Onlar birlikdə meşənin dərinliyinə getdilər. Uzaqdan bir ev göründü.

Saqqallı kişi söylədi:

Bax, mən bu evdə yaşayıram. Çəkinmə, içeri keç.

Onları gözəl bir qız qarşıladı. Uzunsaqqal oğlanı qızın yanında qoyandan sonra özü mıxıb getdi.

Qız böyük bir qazanın içini su ilə doldurub, altında ocaq yandırdı. Oğlana əmr etdi ki,

qaynayan suyun içinə girsin. Oğlan qazanın içində xeyli qalandan sonra onu soyuq su ilə yıtıyandırdu. Bu yeniyetmə çiməndən sonra yüz dəfə əvvəlkindən gözəl oldu. Qız ondan soruşdu:

-De görüm, nə öyrəndin?

-Onu öyrəndim ki, bir dəfə başımı döndərsəm, at nalına çevriləcəyəm.

Qız oğlanı yenidən qaynar qazana saldı, yenidən onu soyuq su ilə yaxaladı və sonra soruşdu:

-De görüm bəs indi nə öyrəndin?

-Onu öyrəndim ki, birçə dəfə başımı çevirməklə nala vurulan mıxlara çevrilə bilərəm.

Qız oğlanı ümüncü dəfə əvvəlki kimi çimizdirəndən sonra yenə soruşdu:

-De görüm, bəs indi nə öyrəndin?

-Onu öyrəndim ki, başımı yana döndərən kimi göyərçinə çevrilə bilərəm.

Qız dedi:

-Ay oğlan, sabahdan sənə xidmət müddətin başa çatır. Məni diqqətlə dinlə. Sabah atam gəlib nə öyrəndiyini soruşanda de ki, başımı tərpətməklə nala, mıxa, göyərçinə çevrilə bilərəm. Bundan sonra nə soruşsa, heç nə demə. Sabah atan sənə dalınca gələndə mənim atam səni göyərçinə döndərüb göyərçinlərin arasına buraxacaq. Deyəcək ki, oğlunu bu quşların arasından seçə bilsən, onu özünə aparacaq. Seçə bilməsən, o, ömrü boyu göyərçin olaraq qalacaq. Sən atanın ayaqlarının arasındakı dəni yeyərsən ki, o səni tanısin. Qalan məsələləri gizlicə atana başa salacam.

Oğlan qıza təşəkkürünü bildirdi.

Sehərisi gün Oh-Hoho evə qayıtdı. Oğlandan nə soruşdusa, qızın öyrətdiyi kimi cavab verdi. Sehəribaz onu göyərçinə çevirdi. Oğlanın atası gələndə dedi ki, quşların arasından öz oğlunu seçə bilsən, o yenidən adama çevriləcək. Sehəribazin qızının gizli köməyi ilə ata göyərçin cildinə girmiş oğlunu tanıdı. Gənc yenidən yarlı-yaraşlıq bir insana çevrildi.

Ata sevine-sevine oğlunu da götürüb evə qayıdanda öz-özünə düşündü ki, ilahi, mən ac oğlumu necə doyuracağam. Ürəkləri oxumağı bacaran gənc dedi:

-Atacan, narahat olma. İndi mən başımı döndərüb gözəl bir itə çevriləcəm. Yolda dörd varlı insan sənə rast gəlib soruşanda ki, hara gedirsən, cavab ver ki, itimi yarmarkaya aparıb satmaq istəyirəm. Onlar sənə çoxlu pul verəcəklər. Sən məni sat, ancaq boynumdakı zənciri satma, onu cibində gizlə.

Oğlu necə demişdisə, atası elə də elədi.

Varlı adamlar çoxlu pul verib iti aldılar. Ata xəbərdar elədi ki, bax, iti buraxmayın, yoxsa qaçıb gedəcək, bir də qayıtmayacaq. Varlılar isə ona qulaq asmadılar. İti açıb onu dovşanın dalınca buraxdılar... İt qaçdı, qaçdı, sonra adama çevrilib atasının yanına qayıtdı. Varlılar oğlanı görüb ondan dovşanın dalınca qaçan gözəl bir iti görüb-görmədiyini soruşdular. Oğlan isə dedi ki, xeyir, mən heç bir it görməmişəm...

Ata-oğul birlikdə yarmarkaya getdilər. Oğul dedi:

-Ata, indi mən gözəl bir ata çevriləcəm. Məni almaq istəyənlər qiymət soruşanda de ki, bu atı iki sandıq qızıla satıram. Ancaq cilovumu satma, ha!

Oğlanın atası belə də elədi. Ancaq at alanlar ısrarla cilovu da istədilər. Onların mübahisəsi bu şəhərdə yaşayan, indi isə yarmarkada gəzən Oh-Hohonu şübhələndirdi. O, məsələnin nə yerdə olduğunu anlayıb bərk hirsələndi. At satan kişinin yanına gəlib ısrarla dedi:

-Mən bu atı hansı qiymətə desən alıram, ancaq cilovu da satmalısan.